

Kendine güvenmek fazilet midir, rezilet midir?

Recep Bey: “Kendine güvenmek fazilet midir, rezilet midir? Veya hangi ölçülerde fazilettir, hangi ölçülerde rezilettir?”

NE İNKÂR, NE KİBİR!

Ne Allah’ın verdiği bir duyguyu inkâr edebiliriz! Çünkü bu nankörlük sayılır, nimete saygısızlık ve vefasızlık sayılır. Ne de bu duyguyu kendimizden bilebiliriz! Ne mütevazı oluyorum diye, bir miskin rolünü takınmaya ve Allah’ın bize hiçbir şey vermediğini iddiâ etmeye hakkımız vardır! Ne de tahdis-i nimet ediyorum diye, Kârûn gibi büyüklük taslamaya, gururlanmaya, kibirlenmeye, Allah’ın verdiği hediyeleri sahiplenmeye yetkimiz vardır!

Bazen tevâzûun nankörlükle, bâzen de tahdis-i nimetin, yani Allahın verdiği nimetleri ikrar ve itiraf etmenin iftihâr ve övünmekle karıştırıldığını ve ikisinin de zarar olduğunu kaydeden Bedüzzaman, ne Allah’ın ikrâmı olan güç ve kuvvelerimizi “tevâzû” adına yok saymaya, ne de bunları “tahdis-i nimet” adına sahiplenmeye ve bunlarla övünmeye hakkımız olmadığını ifade eder. Allah’ın verdiği meziyet ve kemâlâtı ikrâr ederiz, bunu yaşarız, bunu kendi çapımızda güven konusu yaparız. Aksi takdirde bunları yok saymak küfrân-ı nimet ve nankörlük olur. Bunları sahiplenmek, bunları mülkiyetine almak, bunları bir Allah vergisi olmaktan çıkarmak ve bunlarla övünmek ise şüphesiz kibirlenmek, büyüklenmek ve şımarmak olur. Yani Allah’ın verdiği şeyleri yok saymamız doğru olmadığı gibi, iftihâr ve övünme malzemesi yapmamız da doğru değildir! Birincisi nankörlük, diğeri şımarıklıktır.

NE KÜFRAN, NE GURUR

Bedüzzaman bu hususu bir misâl ile şöyle açıklar: “Meselâ, nasıl ki murassâ ve müzeyyen bir elbise-i fâhireyi biri sana giydirse ve onunla çok güzelleşsen, halk sana dese:

‘Maşaallah, çok güzelsin, çok güzelleştin!’

Eğer sen tevazukârâne desen:

‘Hâşâ, ben neyim? Hiç! Bu nedir, nerede güzellik?’

O vakit küfrân-ı nimet olur ve hulleyi sana giydiren mahir sanatkâra karşı hürmetsizlik olur. Eğer müftehirâne desen:

‘Evet, ben çok güzelim. Benim gibi güzel nerede var? Benim gibi birini gösteriniz!’

O vakit, mağrurane bir fahirdir.

İşte, fahirden, küfrandan kurtulmak için demeli ki:

‘Evet, ben güzelleştim. Fakat güzellik libasıdır ve dolayısıyla libası bana giydirenindir; benim değildir.’

Üstad Bedüzzaman Hazretleri aynı düsturla, bu asrın hakikat hazînesi olan Risâle-i Nûr hakkında diyor ki: “Sözler güzeldirler, hakikattirler. Fakat benim değildirler; Kur’ân-ı Kerîmin hakaikinden telemmu’ etmiş şualardır.”¹

GÜVEN DUYGUSU, ŞÜKRÜN BİR ŞÜLESİ OLMALIDIR

Kendine güven duygusu, iş yapabilme azmi, karar verme ve verdiği kararı uygulayabilme yeteneğidir. Bunun kibirlenmekle ilgisi yoktur. Kur’ân buyurur ki: “Bir işe karar verip azmettiğin zaman Allah’a dayanıp güven, Allah’a tevekkül et. Şüphesiz Allah Kendisine tevekkül edenleri sever.”²

Demek kendimize güveneceğiz. Allah’ın bize ne yüksek duygular verdiğini, bizi ne büyük yarattığını, ne imtiyazlı şeylerle halk ettiğini, bizi diğer varlıklardan farklı olarak ayrıcalıklı duygular ve cihazlarla donattığını, bize yüksek hasletler ve meziyetler verdiğini elbette itiraf ederiz, ikrar ederiz, etmeliyiz ve bu imtiyazı yaşarız. Allah’ın kulu olmakla şeref duyarız. Ve bütün bu meziyetlerin bir Allah vergisi olduğunu bir an unutmayız. Bu meziyetlerle hayırlı işler yaparız. Meziyetlerimizi haramda ve Allah’ın râzı olmadığı şeylerde kullanmayız; hayırda ve iyi şeylerde kullanırız. Meziyetlerimizi inkâr etmemize de gerek yoktur.

Kendimize güveniriz. Çünkü Allah’a güveniriz! Çünkü bizi yaratanın Allah olduğunu biliriz! Allah’ın bizi tek ve müstesna yarattığını bilir, kabul eder ve bu farklı yanımızla insanlığa hizmet ederiz, bu farklı yanımızla Allah’a kulluk yaparız. Bu fahr ve gurur olmaz, kibirlenmek ve şıarmak olmaz; bu, şükür olur. Fakat Allah’ın verdiği imkânları, Allah’ın ikrâm ettiği duyguları ve meziyetleri kendimize değil; Allah’a mal ederiz.

GAYRET BİZDEN, TEVFİK ALLAH'TANDIR

Nitekim, Bedüzzaman kendisi kaleme aldığı ve çağın güzeli Risale-i Nur ile ilgili olarak, “Risaleler kendi malım değil, Kur’ân’ın malı olarak, Kur’ân’ın reşâhât-ı meziyâtına mazhar olduklarını izhar etmeye mecburum. Evet, lezzetli üzüm salkımlarının hasiyetleri, kuru çubuğunda aranılmaz. İşte ben de öyle bir kuru çubuk hükmündeyim.” diyor.

Demek, sahip olduğumuz güçleri ve nimetleri yok sayarak değil; şımararak ve sahiplenerek de değil; tevazu içinde ve tahdis-i nimet anlayışıyla Allah’a güvenerek büyük işlere yönelmek ve Allah’ın izniyle başarmak imkânımız vardır! Ne olumlu manada, ne olumsuz manada “abartı” hak bir davranış değildir. İfrat da, tefrit de doğru değildir! Peygamber Efendimiz (asm); “İşlerin hayırlısı orta olanıdır!” buyurmuştur.

O halde yapmamızı bekleyen ve yapmadığımızda ortada kalan bir hizmet olduğunda, hemen davranmalı, elimizi tez tutmalı ve Allah ne imkân veriyse yapmaya gayret etmeliyiz. Şüphesiz bu esnada Allah’a tevekkül etmeli ve kendimize güvenmeliyiz. Yoksa “Estağfirullah! Ben neyim ki? Ben bir hiçim! Ben kimim ki?” deyip kenara çekilmek doğru bir davranış değildir.

Allah’a tevekkül ederek, kendimize duyduğumuz güvenle, iş ve hizmetlerimize azimle sarılırız. Her zaman prensibimiz; “Gayret ve çalışmak bizden, bize tevfik vermek ve bizi başarılı kılmak ise Allah’tandır” olmalıdır.

Dipnotlar:

1- Mektûbât, s. 358.

2- Âl-i İmrân Sûresi: 159.